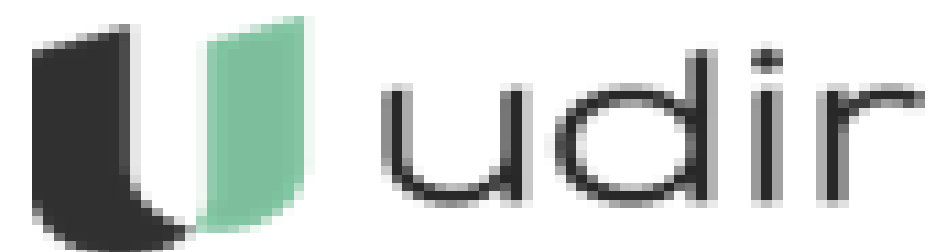
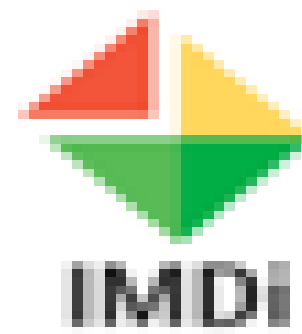

Kompetanseteamet

mot negativ sosial kontroll og æresrelatert vold

UDI

Kompetanseteamets mandat

- Råd og veiledning i saker
- Kompetanseheving av tjenesteapparatet
- Koordinere nasjonalt bo- og støttetilbudet for personer over 18 år
- Kontaktpunkt for UD i saker der utsatte befinner seg i utlandet
- Forvalter refusjonsordning ved behov for økonomisk hjelp til hjemreise fra utlandet
- Besvare spørsmål på nettstedet ung.no
- Kunnskapsutvikling gjennom blant annet årsrapport

Mer informasjon på [Kompetanseteamet.no](https://kompetanseteamet.no)

Fenomenene vi jobber med:

Tvangsekteskap

«ekteskapsinngåelse der en eller begge ektefellene ikke har mulighet til å velge å forbli ugift uten å bli utsatt for vold, frihetsberøvelse, annen straffbar eller urettmessig atferd eller utilbørlig press».

Barneekteskap

«ekteskap der en eller begge parter er under 18 år».

Negativ sosial kontroll

«press, oppsyn, trusler eller tvang som systematisk begrenser noen i sin livsutfoldelse eller gjentatte ganger hindrer dem i å treffe selvstendige valg om eget liv og fremtid»

Ufrivillig opphold i utlandet

«opphold i utlandet der personen saken gjelder selv ikke ønsker å være der»

Æresrelatert vold

«vold utløst av familiens eller gruppens behov for å ivareta eller gjenopprette ære og anseelse»

Kjønnslemlestelse

«ulike typer av inngrep som skader en kvinnes kjønnsorgan, og som kan ha store fysiske og psykiske konsekvenser for den som er utsatt»

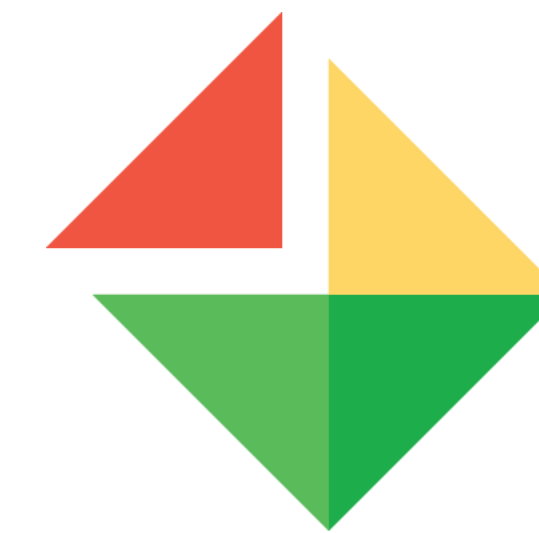
Kompetanseteamet negativ sosial kontroll og æresrelatert vold

UDI Utlendingsdirektoratet
Norwegian Directorate
of Immigration

47 80 90 50

kompetanseteamet@bufdir.no

IMDi
Integrerings- og
mangfoldsdirektoratet

POLITIET
POLITIDIREKTORATET

mandag til fredag

Kl. 09.00 – 15.00

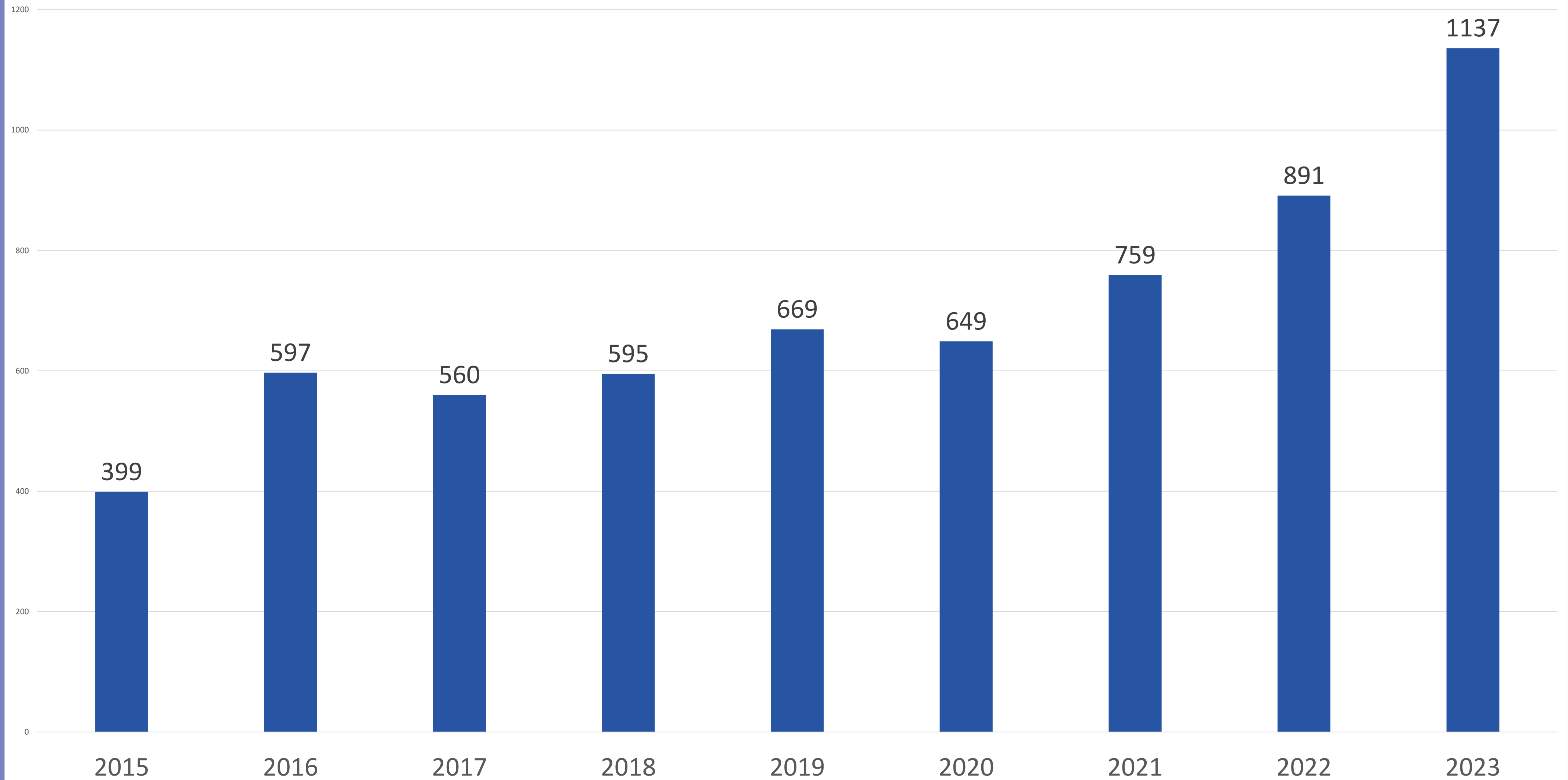

 Utdannings-
direktoratet

Helsedirektoratet

Antall saker totalt pr år

Særskilte tjenester som jobber med negativ sosial kontroll og æresrelatert vold

Kompetanseteamet mot negativ sosial kontroll og æresrelatert vold

- Veiledning i enkeltsaker
- Kompetanseheving
- Koordinere bo- og støttetilbud
- Forvalter refusjonsordning

Mangfoldsrådgiverordningen

- Håndterer enkeltsaker på skoler og introduksjonscenter

Spesialutsendinger for integrerings saker på fire norske utenriksstasjoner

- Håndterer enkeltsaker der personer befinner seg i utlandet

Bo- og støttetilbudet for personer som er utsatt for eller kan bli utsatt for tvangsekteskap, æresrelatert vold og negativ sosial kontroll

- Botilbud og miljøterapeutisk oppfølging

Kompetanseteamet negativ sosial kontroll og æresrelatert vold

UDI

Utlendingsdirektoratet
Norwegian Directorate of Immigration

47 80 90 50

kompetanseteamet@bufdir.no

mandag til fredag
kl. 09.00 – 15.00

IMDis fagteam for forebygging av negativ sosial kontroll og æresrelatert vold

- Kompetanseheving

Bo- og støttetilbud for utsatte over 18

Nasjonalt bo- og støttetilbudet for personer over 18 år

For personer over 18 år

26 plasser på hemmelig adresse

For kvinner, menn, LHBTIQ+, par og personer med barn

Samarbeid med politi, NAV, helse, frivillige organisasjoner mm

Hjelp og støtte til reetablering

maks botid 9 mnd.

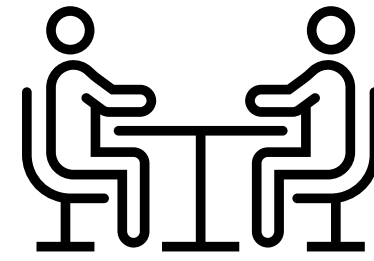

Voldsutsattes behov for oppfølging

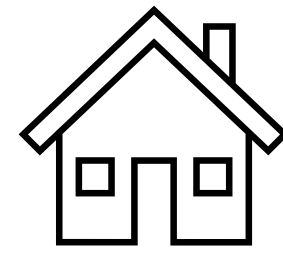
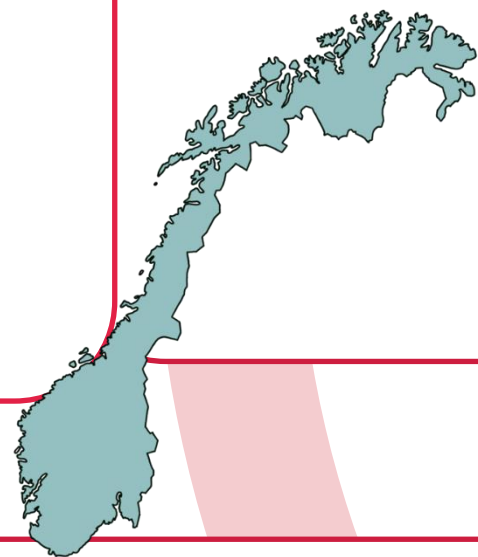

Bekymring/ ønske om veiledning

47 80 90 50

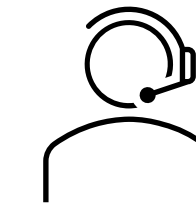
Tilbud om botilbud

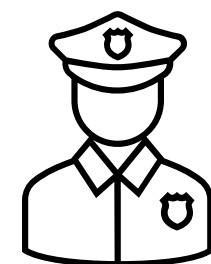
Videre veiledning

Ringer kompetanseteamet

Trusselvurdering

Kartlegging for botilbud

Opphold?

Helseutfordringer hos de utsatte

- Dårlig selvbilde og selvtillit
- depresjon, angst, angstanfall, PTSD
- selvskading, selvmordstanker/forsøk,
- Konsentrasjonsvansker, flashback, søvnvansker og mareritt
- rusmisbruk

Arbeid med familie

- Vurdere når det er trygt, om man bør og hvordan man kan gjøre det på en trygg måte
- Dialog med den utsatte om hva som er trygt
- Familiearbeid kan øke risikoen for den utsatte dersom den utsatte bor i familien
- Barnevernstjenesten, familievernnet, politiet
- Viktig å prøve å forstå familiens utfordringer, også konsekvensene av et ærestap

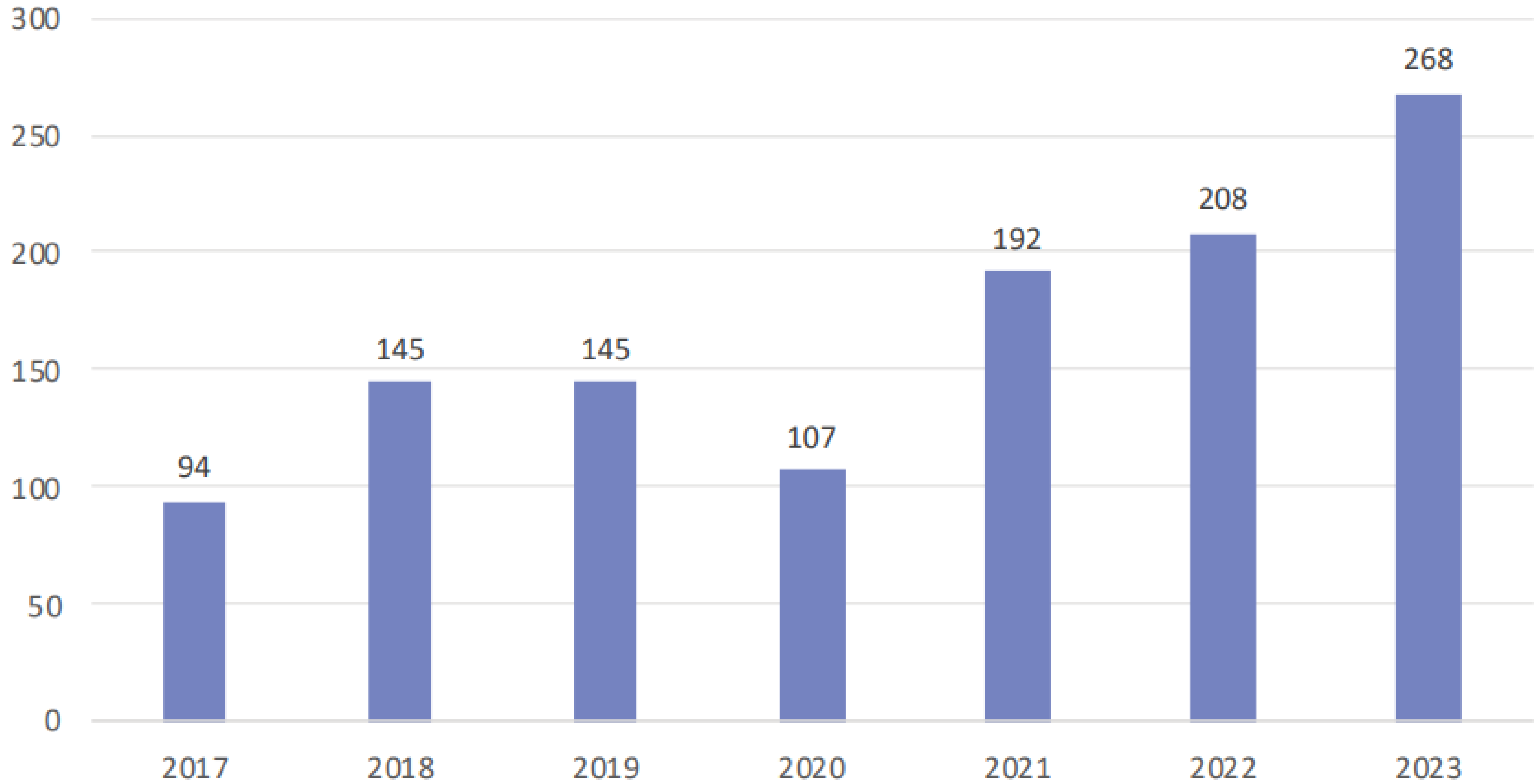
Ufrivillig opphold i utlandet

Film

<https://www.youtube.com/watch?v=ioNHqzw-dg4>

Utenlandssaker per år

Mer enn én av ti elever med innvandrerbakgrunn er redde for å bli etterlatt i utlandet mot sin vilje

- Å bruke Gud for å styre andres adferd er en svært effektiv form for sosial kontroll, sier nyslått arbeids- og inkluderingsminister Hadia Tajik. Foto: Terje Pedersen, NTB

Noen unge i Norge går på skolen, sparker fotball og har venner. Men de lever i frykt for hva foreldrene deres kan finne på.

Politiet har tidligere pekt på at barnevernets inngripen kan utløse bortsending av barn til foreldrenes hjemland. Dette har også rådgiver Hølje Haugsjø i organisasjon Info 123 erfart. Organisasjonen arbeider med somaliske miljøer i Norge.

- Somaliske foreldre sliter mer enn andre med sine tenåringsbarn i møte med den norske kulturen. Mange barnevernssaker gjelder tenåringer der fortvilte foreldre ønsker å sende barna til gamlelandet. Det er dramatisk. De unge vet ikke helt hva de blir utsatt for. Jeg tror nøkkelen er at somaliske foreldre må få høyere tillit til barnevernet. **A**

Spørsmål fra ung.no

Jente, 20 år

SPØRSMÅL

hei! jeg lurte på om jeg bør dra til somalia etter jeg har blitt voldtatt, jeg tør ikke å si noe til foreldrene mine. og hvis jeg gjør det sender de meg dit

SVAR

Besvart: 07.03.2023, 16.13

Jente, 13 år

SPØRSMÅL

Jeg er en jente og har en problem i familien. De tvinger meg til hijab og forstår aldri meg uansett. De skylder alt på meg, og forskjell behandler meg. De lar meg aldri dra med venner og sjekker telefonen min hver måned. Og noen ganger får jeg ikke telefonen min for en måned. Det viktigste er at pappa sier at jeg og søsknene mine er respektløse og at vi alle skal reise til hjemme landet mitt der det er krig..!!! Jeg orker ikke å leve sånn!

SVAR

Besvart: 02.01.2023, 17.41

Jente, 13 år

SPØRSMÅL

Jeg vet ikke hva jeg skal gjøre, jeg elsker vennen min men foreldrene lurte han me på ferie og sa han skulle tilbake men når de skulle hjem klippet de passet hans, han kommer seg ikke til norge, jeg savner han og jeg trenger han, han har det ikke bra, hva skal jeg gjøre

Ulike grunner til ufrivillig opphold i utlandet

- Reise utenlands for å forhindre at barnet/den unge blir for norsk
- Dårlige skoleresultater
- Forhindre ærestap eller gjenopprette æren
- Ta barnet/den unge bort fra uheldige venner/kjæreste
- Ta barnet/den unge bort fra rus og/eller kriminelt miljø
- Religiøs opplæring
- Tvangsekteskap
- Kjønnsslemlestelse
- «dumping» av ektefelle mot dennes vilje
- «kurere» homofili eller annet som av familie og nettverk blir sett på som avvik fra normen (LHBTIQ+)
- «flukt» fra politi eller barnevernstjenesten

Barn – ufrivillig opphold i utlandet

Barn som er fylt 12 må samtykke til en avgjørelse om å flytte ut av landet, eller oppholde seg i lengre tid i utlandet, uten en av foreldrene med foreldreansvar (jf. barnelova §40) – gjelder også dersom avtalt opphold bli forlenget

- Ofte ikke kjent for hjelpeapparatet om barnet samtykker.
- Norske myndigheters mulighet til å hjelpe barn i et annet land er begrenset
- Er det bekymring for at barnet skal bli etterlatt mot sin vilje?
- Viktig med kartlegging før reise.

Retningslinjer om etterlatte barn i utlandet

https://www.bufdir.no/fagstotte/produkter/retningslinjer_om_etterlatte_barn_i_utlandet/#heading-contentlink-115021

Tegn eller faktorer som man bør være obs på

- Endringer i væremåte hos den unge eller noen i familien, - fra utadvendt til innadvendt eller omvendt
- Negativ sosial kontroll, ikke kontakt med venner osv.
- Konflikter på grunn av brudd på familiens regler for oppførsel og adferd
- Frykt for at skole eller andre skal snakke med foreldrene om eleven, resultater, adferd, fravær osv.
- Søknad om permisjon/utskrivning av skolen
- Barnevernssak/politisak

Risikofaktorer for kjønnslemlestelse

- Bakgrunn fra land, etnisk gruppe og/eller familie som tradisjonelt praktiserer kvinnelig omskjæring
- Kort botid i Norge
- Manglende informasjon om helsekonsekvenser av kjønnslemlestelse
- Holdninger hos foreldrene som støtter praksisen
- Vanlig alder for gjennomføring av inngrepet
- Planer om lengre utenlandsopphold
- Etterlates hos besteforeldre eller annen familie som bor i opprinnelsesland som praktiserer

<https://kjonnslemlestelse.nkvts.no/>

Kartlegging

- Skal personen reise og i så fall når? Er det en returbillett? Når?
- Hvor skal de reise og hvem skal de bo hos?
- Hva er formålet med reisen?
- Er barnet/den unge eller den voksne som skal reise bekymret for hva som kan skje på reisen?
- Har det vært snakket om ekteskap eller vært press på ekteskap i forkant av reisen?
- Hvis ja, er det konkrete bryllupsplaner? Planer om forlovelse?
- Har det vært noen konflikter i familien i forkant av reisen?
- Har foreldre/søsken vært misfornøyd med oppførsel, venner, eller at man har kjæreste osv. i forkant av reisen?
- Er det noe spesielt som har skjedd som medførte at reisen ble planlagt? Eskalering?
- Hvordan er personens relasjon til de andre i familien? Har relasjonene endret seg den siste tiden?
- Har det vært tidligere ufrivillige opphold i utlandet? Hva skjedde da?
- Dersom personen ikke er norsk statsborger, spør om når oppholdstillatelsen utgår

Gi informasjon om hvordan personen kan få hjelp

- Gi informasjon om at det er svært vanskelig og noen ganger umulig for norske myndigheter å hjelpe i utlandet
- Dersom personen trenger hjelp er det viktig å be om det mens personen er i Norge
- Gi informasjon om hvilken hjelp personen kan få dersom hen ikke ønsker å reise
- Tilby deg å hjelpe personen i kontakt med aktuell instans
- Gi informasjon om de norske utenriksstasjonene i utlandet. Dersom personen reiser er det viktig å ha kontaktinformasjonen med seg

Dersom personen har reist og du er bekymret

- Du kan drøfte din bekymring med Kompetanseteamet
- Dersom du er usikker på om du burde melde ifra til politi, - drøft saken med politiet eller anonymt med Kompetanseteamet
- Vurder om du har avvergeplikt
- Dersom du er i kontakt med person i utlandet som ber om hjelp, sett personene i kontakt med norsk utenriksstasjon eller integreringsrådgiver
- Spesialutsending i integreringssaker finnes ved utenriksstasjonen i Ankara, Islamabad, Amman og i Nairobi

Kompetanseteametets arbeid med saker som gjelder bekymring for personer i utlandet

- Samarbeid med konsulærseksjonen i UD, norske utenriksstasjoner i utlandet/integreringsrådgivere og Sentralmyndigheten for Haag 96 (avd. Internasjonale tjenester i Bufdir).
- Refusjonsordningen og koordinering av retur.
- 38 søknader innvilget i 2023

Koordinering ved retur til Norge

Utenriksstasjonens ansvar i sakene når den utsatte er i utlandet:

- direkte kontakt med den utsatte i utlandet, kartlegger, utsteder pass, søker refusjon og bestiller billett

Kompetanseteamets koordinerer ved behov når den utsatte returnerer til Norge:

- Kontakt med relevante instanser for mottakelse
- Politi på flyplass
- Krisesenter
- NAV
- Barnevernstjeneste
- Vurderer botilbud i enkelte tilfeller ved retur

Sentralmyndigheten for Haag 96

- Bufdir er norsk sentralmyndighet for konvensjonen
- Sentralmyndigheten skal bistå barnevernstjenesten i internasjonale barnevernssaker ved å formidle henvendelser på tvers av landegrensene, samt veilede barnevernstjenesten om konvensjonen og hvilke muligheter denne gir i barnevernssaker der barn har tilknytning til flere land.
- Plikten til å varsle annen lands myndighet
- Unntak fra plikten til å varsle dersom det kan sette barnets liv i fare

Kontaktinformasjon til Sentralmyndigheten:

Telefon: 466 15 000

E-post: SentralmyndighetHaag1996@bufdir.no

Mer om ufrivillige opphold i utlandet

- Youtube:
  - <https://youtu.be/TRbhQTj3KJc?feature=shared>
- Spotify
  - <https://open.spotify.com/episode/1Ls6Pso7rk0Wi64uIOoSXR?si=-c2mXo2FQn2IE0TY2ptVog>

Podkast

Buffer

Bufdir

Negativ sosial kontroll i trossamfunn

Negativ sosial kontroll – mer enn strenge regler

Vold i nære relasjoner er:

«Enhver handling rettet mot en annen person, som gjennom at denne handlingen skader, smerter, skremmer eller krenker, får denne personen til å gjøre noe mot sin vilje eller slutte å gjøre noe den vil»

Negativ sosial kontroll er:

«press, oppsyn, trusler eller tvang som systematisk begrenser noen i sin livsutfoldelse eller gjentatte ganger hindrer dem i å treffe selvstendige valg om eget liv og fremtid»

Jente 17 år, skriver til ung.no

«Det er far som bestemmer alt, og jeg har lite jeg skulle sagt. Til og med hvem jeg har som venner er det mine foreldre som bestemmer. Det er ikke alle i klassen engang jeg får lov å være sammen med. Bursdager har jeg aldri fått være med på, og det er tris. Jeg tør ikke si til mine venner at jeg ikke får lov, men kommer med en unnskyldning for hvorfor jeg ikke kan.

Etter skolen er jeg for det meste hjemme. Hvis jeg går ut blir det mye mas om hvor jeg er og hvem jeg er sammen med. Mange ganger får jeg høre at jeg ikke er bra nok også, når jeg kommer hjem. De er redd jeg skal gjøre noe jeg ikke burde, som å få meg kjærest. Nå orker jeg ikke lenger å gå ut. Jeg føler meg trist, ensom og annerledes. Noen ganger tenker jeg på å komme meg bort, men jeg tør ikke».

Film

<https://www.youtube.com/watch?v=tx9Jcw8d4W8&t=4s>

Negativ sosial kontroll i tros- og livssynssamfunn

- Hierarki i trossamfunnet
- Trossamfunn som distanserer seg fra storsamfunnet
- Streng moralregler – kontroll med overholdelse av reglene
- Forkynnelse om konsekvensene ved brudd på regler
- Kontroll av tanker og følelser
- Kontroll av hvilke venner en kan ha
- Angiveri
- Betinget kjærlighet
- Individet betyr mer enn fellesskapet
- Mister familie og nettverk ved brudd

Negativ sosial kontroll i religiøse menigheter og trossamfunn

«Jeg lever med mange regler og forbud som er svært annerledes enn for andre på samme alder. Mine foreldre gjør dette fordi de vil mitt beste, og fordi de ikke vil at jeg skal få dårlig påvirkning som drar meg bort fra troen og Guds beskyttelse»

«Min prosess med å forlate menigheten var lang, med mye 'skjult' trussel underveis. Som at min far, som var og er eldste, kom til å få begrensninger for sitt verv. At jeg var et dårlig forbilde for min lillesøster, at jeg kom til å miste alle og bli det mest ensomme menneske i hele verden»

«Selv var jeg dødelig forelsket i en verdslig gutt, men det var aldri noe alternativ – det var ensbetydende med utstøtelse og tap»

http://www.hjelpekilden.no/uploads/1/3/1/6/13166795/små_sko_stor_tro.pdf

Eksempler på hva utsatte har fortalt

- Påføres skam pga. naturlige seksuelle lyster, forelskelse eller kjæresteforhold
- Gud ser alt og hører alt
- Bekjennelse av synder
- Trusler om helvete eller fortapelse
- Oppfordres til å bryte tidligere relasjoner til personer som ikke er en del av menigheten
- Demonutdrivelse, tungetale
- Konverteringsterapi

I kontakt med personer fra trossamfunn som distanserer seg fra storsamfunnet er det lurt å være oppmerksom på....

- Regler i trossamfunnet om å ikke omgås eller knytte relasjoner til personer utenfor gruppen
- Takker nei til hjelp fra hjelpeapparatet – alternative løsninger på problemer
- Andre forklaringer på psykiske problemer – løsning er bønn eller annet
- Andre tolkninger av følelser og følelsesuttrykk, kan skape redsel og skam
- Private skoler med sterk tilknytning til menigheten, lite muligheter til annen påvirkning
- Lite kjennskap til og tillit til storsamfunnet og tjenesteapparatet

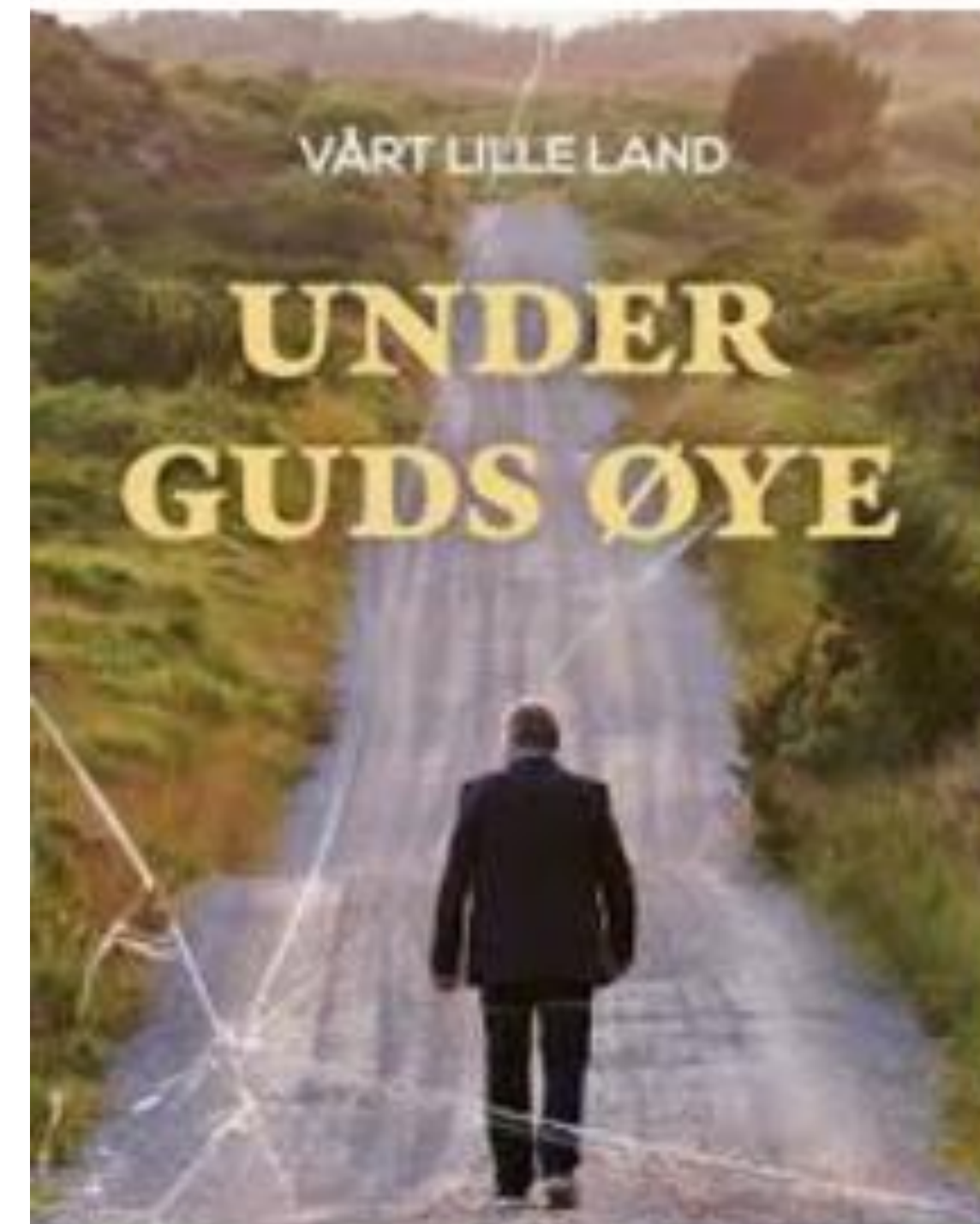
Dokumentartips

Dokumentarserie om Sannhetens Ord
Bibelsenter

- <https://play.tv2.no/programmer/fakta/vaart-lille-land-under-guds-oeye>

Brennpunkt dokumentarserie «Guds
utvalgte»

- <https://tv.nrk.no/serie/brennpunkt-guds-utvalde>

Tvangsekteskap

Ekteskapets betydning for æren

- Et ekteskap kan beskytte familiens ære eller gjenopprette æren
- Ekteskapet skal inngås etter familiens ønske med en som er passende for familien og den som skal gifte seg

Skape allianser eller styrke allianser mellom familier

Samme etnisk gruppe, klan, kaste, stamme, religion og samme/eller bedre sosial status

- En kvinne skal være jomfru når hun gifter seg
- Barna skal ikke protestere og gjøre motstand mot familiens/foreldrenes avgjørelse
- Ekteskapsinngåelse skal ikke skje bak foreldrenes rygg (uten deres viten).
- Utroskap skal ikke finne sted
- Ekteskapet skal ikke brytes (skilsmisse).

Erfaringer fra saker der gutter/menn presses og tvinges til ekteskap

- Gutter/menn som loves bort til ekteskap fra de er barn
- Menn som utsettes for press, psykisk vold osv. for at de skal inngå ekteskap
- Menn som lever et dobbeltliv. For eksempel gift med kvinne fra opprinnelsesland, men har også kjæreste i Norge

Straffeloven § 253. - tvangsekteskap

Med fengsel inntil 6 år straffes den som ved vold, frihetsberøvelse, annen straffbar eller urettmessig atferd eller utilbørlig press tvinger noen

- a) til å inngå ekteskap
- b) inn i en ekteskapslignende forbindelse.

I vurderingen av om det foreligger en ekteskapslignende forbindelse skal det legges vekt på om forbindelsen er varig, oppleves som bindende og etablerer rettigheter og plikter mellom partene av rettslig, religiøs, sosial eller kulturell karakter.

På samme måte straffes den som ved å forlede eller på annen måte medvirker til at en person reiser til et annet land enn der personen er bosatt, med forsett om at personen der vil bli utsatt for en handling som nevnt i første ledd.

Straffeloven § 262 Brudd på ekteskapsloven

- Andre ledd om barneekteskap
- Den som inngår ekteskap med noen under 16 år, straffes med fengsel inntil 3 år. På samme måte straffes den som etablerer en ekteskapslignende forbindelse som nevnt i [§ 253](#), med noen som er under 16 år. Den som var uvitende om at fornærmede var under 16 år, kan likevel straffes hvis vedkommende på noe punkt kan klandres for sin uvitenhet. Straff kan bortfalle dersom ektefellene er omtrent jevnbyrdige i alder og utvikling.

Barneekteskap med barn mellom 16 og 18 år

- Brudd på ekteskapsloven – 18 års aldersgrense for å inngå ekteskap
- Regnes ikke som et gyldig ekteskap dersom begge eller en av partene bor i Norge
- Rammes av straffeloven dersom det er tvang
- Bekymringsmelding til barnevernstjenesten
- Eks. 17 år gammel jente fra Syria kommer til Norge for å gifte seg

Film

<https://www.youtube.com/watch?v=ENzJW9A9iTs>

**Kompetanseteam mot negativ sosial
kontroll og æresrelatert vold**

Telefon: 478 090 50

(mandag-fredag kl 9-15)

E-post: kompetanseteamet@bufdir.no

